

روزشمار جنگ

سه شنبه

۲۳ مرداد ۱۳۶۳

۱۶ ذی‌قعدة ۱۴۰۴

۱۴ اوت ۱۹۸۴

۴۲۶

افراد وابسته به گروه‌های مسلح غیرقانونی در ادامه اقدامات ایزدایی خود در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور تلفات و خساراتی را به نیروهای خودی وارد کردند.

امشب گروه کمین پایگاه ایران‌خواه از هنگ ژاندارمری سقز به مدت یک ساعت با مهاجمان مسلح ضدانقلاب درگیر شد که در نتیجه، فرمانده این پایگاه شهید و یک سرباز وظیفه نیز مجروح شد.^۱

تعدادی از نیروهای سپاه که با دو دستگاه خودرو از سرو عازم ارومیه بودند^۲، در حوالی پاسگاه روستای نازلو در کمین عناصر مسلح غیرقانونی گرفتار شدند و یکی از آنها به شهادت رسید. این درگیری با اعزام نیروی کمکی، در ساعت ۲۱ به پایان رسید.^۳

در حادثه دیگری در جریان درگیری یگان حزب‌الله سقز با عناصر حزب دمکرات یک نفر از نیروهای خودی به شهادت رسید.^۴

همچنین افراد حزب دمکرات^۵ امشب در جاده تکاب - شاهین‌دژ^۶ با اجرای کمین در مسیر یک خودروی سپاه، آن را به آتش کشیدند.^۷

در همین حال، خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی از ارومیه اعلام کرد عوامل ضدانقلاب صبح امروز با نفوذ به منطقه سد مهاباد با نیروهای امنیتی مستقر در منطقه درگیر شدند؛ از تلفات و خسارات احتمالی این درگیری خبری منتشر نشده است.^۸

امشب همچنین، افراد پایگاه آرم‌ده از گردان مرزی بانه با مهاجمان درگیر شدند که این درگیری نیم‌ساعته بدون تلفات نیروهای خودی خاتمه یافت.^۹

عناصر ضدانقلاب در یک اقدام دیگر، لودر کارخانه شن و ماسه ارومیه را که برای کار به روستای بهلول‌آباد رفته بود همراه با راننده آن ربودند.^{۱۰}

درعین حال، در ادامه روند تسلیم شدن افراد وابسته به گروه‌های ضدانقلاب، امروز ۳ تن از افراد حزب دمکرات خود را تسلیم سپاه سقز کردند.^{۱۱} یک نفر دیگر از عناصر وابسته به این حزب هم تسلیم نیروهای سپاه میاندوآب شد.^{۱۲}

۴۲۷

مردم مناطق مختلف کشور به اشکال گوناگون کمک‌های خود را به جبهه‌های جنگ ارسال می‌کنند. به نوشته روزنامه کیهان، روابط عمومی کمیته امداد امام خمینی صبح امروز، اعلام کرد از طرف اهالی شهرهای اردستان و تنکابن ۷ عدد گوشواره و یک عدد انگوی طلا، یک عدد ساعت و مبلغ ۱,۰۵۷,۲۲۰ ریال برای تأمین نیازهای رزمندگان و مناطق جنگی به ستاد کمک‌رسانی این کمیته اهدا شده است.^{۱۳}

امروز همچنین، مبلغ ۱,۷۲۹,۱۴۰ ریال از طرف امور تربیتی ناحیه ۱۴ اصفهان به منظور استفاده در مصارف جنگ تقدیم رئیس مجلس شورای اسلامی شد.^{۱۴} روز گذشته نیز کمک‌های مردم چند شهر به این شرح تحویل آیت الله منتظری داده شد: لنگرود: ۵ میلیون ریال وجه نقد و مقداری طلاجات؛ رودسر: مبلغ ۴ میلیون ریال؛ فیروزکوه: ۱,۸۰۰,۰۰۰ ریال؛ رضوانشهر: مقداری طلاجات؛ آستارا: مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال و مقداری طلاجات؛ ناروج: بیش از ۳۵۰,۰۰۰ ریال.^{۱۵}

همچنین روز یکشنبه ۲۱ مرداد، سیدحسین شاهچراغی سرپرست مؤسسه کیهان، در دیدار با حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی، چکی به مبلغ ۲۰ میلیون ریال اهدایی کارکنان مؤسسه کیهان به جبهه‌های جنگ را تقدیم وی کرد.^{۱۶}

۴۲۸

نمایندگان مجلس شورای اسلامی امروز به ۱۵ وزیر از وزیران پیشنهادی نخست‌وزیر رأی اعتماد دادند. مجلس شورای اسلامی در ادامه بحث روز گذشته خود در خصوص رسیدگی به درخواست نخست‌وزیر مبنی بر گرفتن رأی اعتماد برای اعضای کابینه، صبح امروز، به ریاست حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی تشکیل جلسه داد؛^{۱۷} در جلسات علنی صبح و عصر امروز، وزیران پیشنهادی به انتقاداتی که نمایندگان مجلس مطرح کرده بودند، پاسخ دادند^{۱۸} و در نهایت ۱۵ وزیر پیشنهادی توانستند رأی اعتماد مجلس شورای اسلامی را به دست بیاورند؛ اسامی وزرای مذکور بدین شرح است:

آقایان حسن غفوری فرد وزیر نیرو؛ بیژن نامدار زنگنه وزیر جهاد سازندگی؛ حسن عابدی جعفری وزیر بازرگانی؛ ابوالقاسم سرحدی زاده وزیر کار و امور اجتماعی؛ محمد خاتمی وزیر

ارشاد اسلامی؛ مرتضی نبوی وزیر پست و تلگراف و تلفن؛ محسن رفیق دوست وزیر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ هادی نژادحسینیان وزیر راه و ترابری؛ محمد غرضی وزیر نفت؛ علی اکبر ناطق نوری وزیر کشور؛ علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه؛ بهزاد نبوی وزیر صنایع سنگین؛ حسین نیلی وزیر معادن و فلزات؛ عباسعلی زالی وزیر کشاورزی؛ حسین نمازی وزیر امور اقتصادی و دارایی.^{۱۹} آقایان محمد سلیمی، علی اکبر پرورش، مصطفی هاشمی، هادی منافی و محمدعلی نجفی نتوانستند به ترتیب برای وزارتخانه‌های دفاع، آموزش و پرورش، صنایع، بهداری و فرهنگ و آموزش عالی رأی اعتماد مجلس را کسب کنند.^{۲۰}

۴۲۹

نمایندگان سیاسی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در آسیا و اقیانوسیه ظهر امروز با رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار کردند.^{۲۱} حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی در این دیدار سفیران و کارداران جمهوری اسلامی را «رسولان پیام شهادت اسلام و انقلاب» خواند و با اشاره به «دروغ و شایعات زهرآگین» رسانه‌های بین‌المللی در زمینه جنگ ایران و عراق اظهار کرد: «اصول بین‌المللی در مورد برخورد با متجاوز روشن است و دشمنان ما نیز جسته و گریخته اعتراف کرده‌اند که جمهوری اسلامی مظلوم واقع شده و مورد تجاوز قرار گرفته است، لکن با وجود آنکه ادعای آزادی می‌کند شهادت افشاگری ندارند؛ بنابراین، وظیفه شما سفرا و کارداران بسیار سنگین است.»^{۲۲} رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه سخنان خود از نمایندگان سیاسی جمهوری اسلامی خواست تا به محض مشاهده شایعات و ادعاهای کذب علیه جمهوری اسلامی، از طریق روزنامه‌ها و محافل سیاسی - اجتماعی، اعتراض خود را نشان دهند و مسئله را تا روشن شدن حقیقت پیگیری و برای هر مورد پرونده‌ای تهیه کنند؛ چراکه امکان دارد این پرونده‌ها در آینده مورد استفاده قرار گیرد.^{۲۳}

۴۳۰

معاون امور اقتصادی و بین‌الملل وزارت امور خارجه در ادامه دیدارهای خود با مقامات ژاپنی امروز در توکیو با وزیر امور خارجه ژاپن دیدار کرد. حسین کاظم‌پور اردبیلی در این دیدار، صدام رئیس‌جمهور عراق را به دلیل تجاوز به ایران، حمله به مناطق مسکونی، به‌کارگیری جنگ‌افزارهای شیمیایی و حمله به کشتی‌ها در خلیج فارس، عامل بی‌ثباتی در منطقه معرفی و تأکید کرد: «صلح واقعی تنها در صورت حذف این عامل به دست خواهد آمد.»^{۲۴}

شیتارو آبه وزیر امور خارجه ژاپن نیز با اعلام اینکه «دولت ژاپن کنترل بیشتری بر صدور مواد شیمیایی و سمی به کشورهایی که ممکن است از این مواد در ساختن سلاح‌های شیمیایی استفاده کنند، اعمال می‌کند و هرگونه کاربرد سلاح‌های شیمیایی را مغایر مقررات بین‌المللی می‌داند»، از مواضع ایران در زمینه کاهش تشنج در منطقه قدردانی و تأکید کرد دولت ژاپن قصد ندارد در جنگ بین ایران و عراق میانجیگری کند، ولی از تلاش‌ها برای کاهش تشنج در منطقه حمایت می‌کند. کاظم‌پور اردبیلی نیز با اشاره به حملات ارتش عراق به کشتی‌ها در خلیج فارس، اعلام کرد که جمهوری اسلامی ایران به منظور تأمین امنیت کشتیرانی ژاپن در خلیج فارس نهایت کوشش خود را به کار خواهد بست.^{۲۵}

رسانه‌های بین‌المللی گزارش‌هایی را از این دیدار مخابره کردند؛ خبرگزاری آسوشیتدپرس در گزارشی از توکیو، از مسئله تأمین امنیت کشتیرانی ژاپن در خلیج فارس به عنوان یکی از مفاد اصلی مذاکرات معاون امور اقتصاد و بین‌الملل وزارت امور خارجه با وزیر امور خارجه ژاپن نام برد. براساس این گزارش، سخنگوی وزارت امور خارجه ژاپن درباره این دیدار به نقل از کاظم‌پور اردبیلی گفته است: «ایران موضوع آسیب‌نرساندن به منافع ژاپن و ایمنی کشتی‌های آن را مورد ملاحظه قرار می‌دهد». همچنین به گفته این سخنگو، مقام ایرانی ضمن ستودن تلاش‌های دیپلماتیک ژاپن برای خاتمه یافتن جنگ ایران و عراق خاطرنشان کرد: «ایران برای طرز برخورد واقع‌بینانه ژاپن ارزش والایی قائل است».^{۲۶} رادیو بی‌بی‌سی نیز در گزارش شامگاهی خود از این دیدار به همین مضامین اشاره کرد.^{۲۷}

از سوی دیگر، درحالی که روز گذشته خبری مبنی بر مشغول به کار شدن ۶۰۰ نفر از مهندسان و تکنسین‌های ژاپنی در پروژه مشترک پتروشیمی ایران و ژاپن تا پایان ماه جاری میلادی منتشر شد، روزنامه اقتصادی *نیهون کیزایی* (چاپ ژاپن) نیز در گزارشی به نقل از منابع ژاپنی وابسته به این پروژه ادعا کرد که دولت و شرکت پتروشیمی ایران بابت دومین قسط از چهار قسط پرداختی سالیانه ایران، مبلغ ۱۱/۰۹ میلیارد ین معادل ۳۵/۶ میلیون دلار به طرف‌های ژاپنی پرداخت کرده‌اند که این امر رضایت ایران از روند اعزام متخصصان ژاپنی برای ازسرگیری ساختمان این پروژه در بندر امام خمینی را نشان می‌دهد. به نوشته این روزنامه، زمانی که در آخر ماه می (دهه نخست خردادماه) جمهوری اسلامی ایران از پرداخت ۲/۶ میلیارد ین سود وام‌های این پروژه خودداری کرد، طرف‌های ژاپنی تصور کردند که ایران به دلیل نداشتن ارز خارجی، که از ادامه جنگ و رکود فروش نفت ناشی می‌شد، نتوانسته است این مبلغ را پرداخت کند، ولی ایران با رد این نظر، اعلام کرد که به دلیل توقف فعالیت ژاپنی‌ها برای ازسرگیری پروژه مذکور، از پرداخت بیشتر خودداری می‌کند.^{۲۸}

۴۳۱

در چارچوب دیدارهای دیپلماتیک متعارف، سفیران ایران در نیکاراگوئه و تانزانیا با مقامات کشورهای محل مأموریت خود دیدار کردند.

پیروی سفیر جمهوری اسلامی ایران در نیکاراگوئه، امروز با کارلوس نونیز رئیس شورای ایالتی این کشور، دیدار و ضمن تسلیم پیام رئیس مجلس شورای اسلامی به وی، در مورد وضعیت کنونی جنگ ایران و عراق و اقدامات ارتش رژیم بعثی در زمینه بمباران مناطق مسکونی، کاربرد سلاح‌های شیمیایی و حمله به نفتکش‌ها مطالبی را بیان کرد. وی ماجرایی مین‌گذاری در دریای سرخ و ادعای دست داشتن ایران در آن را «اقدامی خطرناک و زمینه‌چینی به منظور افزایش حضور نظامی امپریالیسم در این آبراه مهم بین‌المللی» خواند.^{۲۹}

رئیس شورای ایالتی نیکاراگوئه نیز ضمن حمایت از «اعمال حق حاکمیت انقلاب و جمهوری اسلامی ایران» و اعلام مخالفت با هرگونه دخالت خارجی در جنگ ایران و عراق، درباره «برقراری صلحی شرافتمندانه به سود مردم ایران و عراق» ابراز امیدواری کرد و در مورد کاربرد جنگ‌افزارهای شیمیایی گفت: «ما کاربرد سلاح‌های شیمیایی توسط رژیم عراق علیه جمهوری اسلامی ایران را محکوم نموده و می‌نماییم».^{۳۰}

امروز همچنین در دیدار محمدعلی لواسانی سفیر جمهوری اسلامی ایران در تانزانیا، با النور قاسم وزیر آب و انرژی این کشور، روابط دوجانبه و اهداف مشترک دو کشور «در مبارزه با امپریالیسم جهانی و نژادپرستی و صهیونیسم» بررسی شد. در این دیدار، وزیر آب و انرژی تانزانیا درخواست کرد تا هیئتی از متخصصان نفتی و فناوری و حفاری ایران از این کشور بازدید کنند.^{۳۱}

۴۳۲

با وجود نیاز مبرم عراق به راه‌های جایگزین برای صدور نفت خود، احداث خط لوله نفتی عراق از مسیر اردن به دلیل نگرانی‌های امنیتی و مشکلات مالی به تعویق افتاده است.

به گزارش رادیو آمریکا، طه یاسین رمضان معاون نخست‌وزیر عراق که روز گذشته با پادشاه اردن راجع به برنامه احداث خط لوله مذکور مذاکره کرده بود از تعویق این پروژه به علت «فقدان تضمین از سوی اسرائیل مبنی بر خودداری از حمله به این خط لوله» خبر داد. با وجود این، در گزارش رادیو آمریکا مسائل مالی یکی دیگر از مشکلات این پروژه بر شمرده شده است، زیرا در حالی که بانک صادرات - واردات آمریکا فقط نیمی از هزینه احداث این خط لوله را تضمین کرده است، ولی اردن و عراق برای پرداخت بقیه هزینه آن این شرط را قائل شده‌اند که در صورت حمله به این خط لوله از پرداخت هزینه مربوط به آن خودداری کنند. البته طرف‌های آمریکایی حاضر به پذیرش این شرط نشده‌اند.^{۳۲}

۴۳۳

وزیران امور خارجه کویت و ترکیه در اظهاراتی جداگانه، با ابراز نگرانی از پیامدهای تداوم جنگ ایران و عراق، خواستار خاتمه آن شدند.

صبح الاحمد الجابر الصباح وزیر امور خارجه کویت، در گفت و گو با نشریه عربی الصیاد (چاپ لندن)، ادامه جنگ ایران و عراق را ابزاری برای دخالت بیگانگان در منطقه و عامل به خطر افتادن امنیت و ثبات منطقه دانست و از هر دو کشور خواست به این جنگ پایان دهند. وی همچنین اعلام کرد کویت آماده است تا به تنهایی یا با کمک شورای همکاری خلیج فارس، هرگونه اقدام لازم برای پایان یافتن این جنگ را انجام دهد.^{۳۳}

علاوه بر این، وزیر امور خارجه ترکیه هم در مصاحبه‌ای که امروز در مطبوعات دوحه پایتخت قطر انتشار یافت ضمن ابراز تمایل به گسترش روابط ترکیه با کشورهای عربی حوزه خلیج فارس،^{۳۴} از احتمال گسترش دامنه جنگ ایران و عراق و دخالت کشورهای دیگر در آن ابراز نگرانی کرد و با اشاره به روابط خوب ترکیه با دو کشور متخاصم، در زمینه تلاش‌ها به منظور پایان دادن به این منازعه گفت: «باینکه عراق توافق کرده اختلافات را بر سر میز مذاکره حل نماید، اما ایران برای پایان دادن به جنگ شرایطی را اعلام می‌کند که حاضر به تغییر آن نیست».^{۳۵}

۴۳۴

در ادامه تلاش مقامات عراقی برای گسترش روابط عراق با سایر کشورها که عمدتاً با هدف جلب حمایت آنان از این کشور در جنگ با ایران انجام می‌گیرد، امروز وزیر امور خارجه عراق در پایان سفر خود به مصر حمایت عراق را از طرح صلح رئیس‌جمهور مصر اعلام کرد. طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق، که روز گذشته در مصر با رئیس‌جمهور این کشور دیدار کرده بود، امروز پیش از ترک قاهره ضمن اعلام مطلب مذکور در پاسخ به این سؤال که «آیا عراق از مصر تقاضای سلاح و مهمات بیشتر نموده است؟» اظهار کرد: «همکاری دو جانبه بین مصر و عراق در همه زمینه‌ها خوب است». به گزارش خبرگزاری آلمان، وزیر امور خارجه عراق پیش از ترک مصر با عبدالحلیم ابوغزاله وزیر دفاع این کشور نیز دیدار و گفت و گو کرد.^{۳۶}

در عین حال، عصمت عبدالمجید وزیر امور خارجه مصر نیز امروز در گردهمایی مصری‌های مقیم کشورهای دیگر، بار دیگر بر حمایت مصر از عراق در جنگ با ایران تأکید کرد.^{۳۷} به گزارش رادیو بغداد، وی مدعی شد کشور متبوعش تلاش می‌کند تا این جنگ پایان یابد.^{۳۸}

امروز همچنین عبدالرزاق الهاشمی سفیر جدید عراق در آلمان غربی، تمایل عراق به گسترش روابط با این کشور را اعلام کرد. به گزارش خبرگزاری کویت، وی قرار است مقدمات سفر طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق به آلمان غربی در ماه سپتامبر آینده را فراهم سازد.^{۳۹}

۴۳۵

وضعیت وخیم اقتصادی عراق و ناتوانی این کشور در بازپرداخت بدهی‌های خود به شرکت‌های خارجی، موجب شده است مقامات عراقی از طریق نزدیک‌تر شدن به قدرت‌های بزرگ و دریافت اعتبارات مالی از آنها، تلاش کنند تا علاوه بر کاستن از فشار شرکت‌های طلبکار، موقعیت خود را در برابر جمهوری اسلامی ایران مستحکم نشان دهند.

در همین زمینه، نشریه گزارش مستقیم وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی، در شماره امروز خود فهرستی از اعتبارات و وام‌هایی که اخیراً کشورهای بزرگ در اختیار عراق قرار داده‌اند را بدین شرح منتشر کرده است:

واگذاری یک اعتبار ۲ میلیارد دلاری از سوی شوروی با هدف شرکت در برنامه‌های عمرانی، طرح‌های نفتی و احداث نیروگاه در عراق و ارسال تعداد زیادی جنگ‌افزار پیچیده به این کشور. تأمین ۲۵ میلیون دلار اعتبار برای فروش غلات و ۲۴/۴ میلیون دلار برای صدور پروتئین‌های نباتی به عراق از سوی یک شرکت امریکایی.

تعهد انگلیس به پرداخت دو وام به مبلغ ۱۱۰ میلیون لیره به عراق (۸۵ میلیون لیره برای کالاهای سرمایه‌ای و ۲۵ میلیون لیره برای موارد دارویی).

به نوشته این نشریه، ایالات متحده پیش از این نیز ۵۰۱ میلیون دلار اعتبار در اختیار عراق قرار داده بود و وزیر امور خارجه عراق اخیراً اعلام کرده است در صورتی که امریکا اسلحه به عراق بفروشد، این کشور تجدید روابط رسمی با ایالات متحده را با رویکردی مثبت بررسی خواهد کرد.^{۴۰}

۴۳۶

سفر دوره‌ای هیئت اعزامی اوپک به کشورهای عضو این سازمان، کاهش میزان تولید نفت اوپک و بهبود اوضاع بازار جهانی نفت را در پی داشته است.

هیئت اعزامی اوپک متشکل از وزیران نفت امارات و ونزوئلا و وزیر انرژی الجزایر،^{۴۱} بعد از ظهر امروز در استانبول با شیخ زاید بن سلطان آل نهیان حاکم امارات متحده عربی، که در ترکیه حضور دارد، دیدار و در خصوص وضعیت فعلی بازار جهانی نفت و نتیجه سفر این هیئت به ایران، عربستان

سعودی، کویت و قطر با وی تبادل نظر کرد. این هیئت در ادامه مأموریت خود عازم لیبی و عراق خواهد شد و قرار است به منظور حفظ تماس‌هایش دوباره به ایران و اندونزی سفر کند.^{۴۲}

هیئت مذکور همچنین روز گذشته در مسیر خود از عربستان به ترکیه، وارد مصر شد* و با عبدالهادی کنديل وزير نفت این کشور نیز دیدار و گفت‌وگو کرد.^{۴۳}

در عین حال، مانع سعید العتیه وزیر نفت امارات متحده عربی و رئیس هیئت اعزامی اوپک در مصاحبه‌ای که امروز در روزنامه الشرق الاوسط منتشر شد از کاهش میزان تولید نفت این سازمان به حدود ۱۷ تا ۱۷/۳ میلیون بشکه در روز و متعاقب آن بهبود اوضاع بازار جهانی نفت خبر داد. وی همچنین پیش‌بینی کرد که تقاضای جهانی نفت از اوایل پاییز امسال به ۱۷ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه افزایش یابد. به گفته رئیس هیئت اعزامی اوپک، کمیته نظارت این سازمان در ۲۶ سپتامبر (چهارم مهر) برای بررسی وضع بازار نفت و تصمیم‌گیری درباره اجلاس وزیران ۱۳ کشور عضو اوپک تشکیل جلسه خواهد داد.^{۴۴}

وزیر نفت امارات متحده عربی همچنین اظهار کرد که تفاوت بین بهای نفت اوپک و قیمت بازار آزاد از حدود ۳ دلار و ۵۰ سنت در ابتدای سفر هیئت اعزامی اوپک هم‌اینک به کمتر از یک دلار رسیده است. العتیه که در رأس هیئت اوپک به ایران، قطر، کویت و عربستان سعودی سفر کرده است، با تقدیر از سران کشورهای مذکور به دلیل تحکیم موقعیت اوپک، در این باره گفت: «این رهبران حمایت خود را از هر راه‌حلی که برای بهبود اوضاع در شرایط کنونی لازم باشد و همچنین سیاست‌های اوپک در آینده اعلام داشتند».^{۴۵}

۴۳۷

ترکیه و مصر امروز یک موافقت‌نامه در زمینه همکاری‌های نظامی با هدف تولید مشترک هواپیماهای جنگی، تانک و زیردریایی امضا کردند.

این موافقت‌نامه در قاهره به امضای عبدالحلیم ابوغزاله وزیر دفاع مصر و زکی یاوز تورک وزیر دفاع ترکیه، رسید. به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، ابوغزاله در مورد هواپیماهایی که قرار است به طور مشترک با ترکیه ساخته شوند، گفت: «[هواپیماهای مذکور] از انواع هواپیماهایی است که اینک نیروی هوایی مصر از آنها استفاده می‌کند و شامل هواپیماهای امریکایی اف ۱۶ و یا میراژ ۲۰۰۰ ساخت فرانسه است.» به گفته وزیر دفاع مصر، هیئت نظامی دو کشور با هدف بازرسی صنایع نظامی و آشنایی با امکانات صنعتی برای تعیین نقش هر طرف در این زمینه، از کشورهای همدیگر بازدید خواهند کرد.^{۴۶}

* یادآوری می‌شود مصر عضو سازمان اوپک نمی‌باشد.

۴۳۸

روند پناهندگی مردم عراق به جمهوری اسلامی ایران در روزهای اخیر نیز ادامه یافته است. به نوشته روزنامه *اطلاعات*، در روز گذشته و امروز ۱۸ نفر از اهالی شهرهای مختلف عراق از جمله کرکوک و اربیل با عبور از مرزهای غربی، به جمهوری اسلامی ایران پناهنده شدند.^{۴۷} همچنین ۲۵ نفر از اهالی شهرهای بغداد، سلیمانیه، کرکوک و اربیل از طریق مرزهای کردستان وارد خاک جمهوری اسلامی ایران شده و تقاضای پناهندگی کردند. افراد مذکور به طور موقت در هلال احمر سنج اسکان داده شدند.^{۴۸}

روزنامه *جمهوری اسلامی* نیز در شماره روز گذشته خود از پناهندگی ۱۴ عراقی به ایران از طریق مرزهای غربی خبر داد.^{۴۹}

علاوه بر این، روز شنبه گذشته (۲۰ مرداد) نیز ۷ نفر از مردم عراق از جمله یک سرباز و ۲ دانشجوی دانشکده‌های فنی موصل و کرکوک، با عبور از مرزهای غربی، از جمهوری اسلامی ایران درخواست پناهندگی کردند.^{۵۰}

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۳/۵/۲۳

۱. سند شماره ۲۵۹۵۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۳ ناحیه ژاندارمری کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۱.
۲. قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، بولتن نوبه‌ای اطلاعاتی، ۱۳۶۳/۷/۲، ص ۵.
۳. سند شماره ۴۲۲۴۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۳ قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) (ژاندارمری) به رکن ۳ مرکز فرماندهی ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۴. سند شماره ۳۶۶۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام اطلاعات سپاه ناحیه کردستان به اطلاعات ستاد منطقه ۱۱ سپاه، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۵. سند شماره ۳۷۲۴۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه تکاب به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۶. سند شماره ۳۷۲۴۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه تکاب به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۷. سند شماره ۳۷۲۴۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات سپاه تکاب به اطلاعات عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۳۲، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۳.
۹. سند شماره ۲۵۹۵۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۳ ناحیه ژاندارمری کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۱.
۱۰. سند شماره ۴۲۲۴۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۱۱. سند شماره ۳۶۶۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۱۲. سند شماره ۳۷۲۴۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه میاندوآب به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۱۳. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۳، ص ۲.
۱۴. روزنامه *اطلاعات*، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲.
۱۵. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۳، ص ۲.
۱۶. اکبر هاشمی رفسنجانی، به‌سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۳)، به اهتمام محسن هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ پنجم ۱۳۸۶، ص ۱۷۵.
۱۷. مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره دوم، صص ۵۲۰ - ۴۸۰.

۱۸. به سوی سرنوشت، پشین، ص ۱۷۵.
۱۹. مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره دوم، صص ۵۲۰ - ۴۸۰.
۲۰. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۳.
۲۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۴.
۲۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲.
۲۳. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲.
۲۴. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲.
۲۵. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲.
۲۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲، توکیو - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۳۶۳/۵/۲۳.
۲۷. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۴، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۳/۵/۲۳.
۲۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۱۷، توکیو - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۳.
۲۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲.
۳۰. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲.
۳۱. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲.
۳۲. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۴، صص ۸ و ۹، رادیو امریکا، ۱۳۶۳/۵/۲۳.
۳۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۳.
۳۴. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۱۷، رادیو کویت، ۱۳۶۳/۵/۲۳.
۳۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۶، پوشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۳۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۸، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۱۰، قاهره - خبرگزاری آلمان، ۱۳۶۳/۵/۲۳.
۳۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲۴.
۳۸. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۱۴، رادیو بغداد، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۳۹. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲۴.
۴۰. سند شماره ۲۱۲۰۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه گزارش مستقیم وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی، شماره ۲/۸۴، ۱۳۶۳/۵/۲۳، صص ۲ و ۳.
۴۱. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۷، ص ۴.
۴۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۴.
۴۳. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲.
۴۴. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۴.
۴۵. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲.
۴۶. همان، ص ۲۴.
۴۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۳، ص ۱.
۴۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۴.
۴۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۲، ص ۲.
۵۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۱، ص ۲.